

guinis effusionem. Igniti autē serpentes, quorū mor-
 sibus homines peribant, uenenosas cogitationes &
 mortiferas persuasiones significant. Quæ, cum dele-
 ctationem peruersam usq; ad consensum perducāt,
 quasi pungendo animā interimunt. Nam & primi
 parentes nostri in paradiso serpentis astutia sunt de-
 cepti. Miro ergo ordine contra serpentē ponitur ser-
 pens, quia per hoc quod dominus pro nobis passio-
 nem sustinuit, antiqui serpentis caput contriuit. Qui-
 cunq; ergo originalis peccati punctione, uel cuius-
 cunq; uulneris contagione uult sanari, intueatur ser-
 pentem in stipite, id est, confiteatur Christum in cru-
 ce, et hunc crucifixum. Cumq; tali fide armatus cruci-
 fixerit membra sua cum uitiis & concupiscentijs, nō
 solum à mortis periculo liberari, sed etiam ad uitam
 peruenire merebitur æternā. Vnde & subditur: Ut
omnis qui credit in ipso, non pereat, sed ha-
beat uitam æternam. Omnis enim (ait scriptura)
 quicumque inuocauerit nomen domini, saluus erit,
 sicut ipse saluator in euangelio ait: Qui credit in me,
 etiam si mortuus fuerit, uiuet. Et omnis qui uiuit, &
 credit in me, non morietur in æternum. Ille autem
 uere credit, qui sic uiuit sicut Christus præcipit. Qui
 autem confitetur uerbis, sed factis eum negat, non
 uitam merebitur, sed pœnam, quia sicut ait Iacobus
 apostolus, Fides sine operibus mortua est. Et iterū
 Tu credis quod unus sit deus? bene facis, & dæmo-
 nes credunt, & contremiscunt.

SO DOMINICA II. OS
POST PENTECOSTEN
I. Iohannis III.

Charissimi, Deus charitas est. In hoc apparuit charitas dei in nobis, quoniam filium suum unigenitum misit in mundum, ut uiuamus per ipsum. Et reliqua.

Quomodo ipse dominus ait, Maiorem hac dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Et ibi probata est dilectio Christi in nobis, quia mortuus est pro nobis. Dilectio patris unde probata est a nobis? Quia filium suum unicum misit mori pro nobis, sicut & Paulus apostolus ait: Qui proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit eum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit? **Et in hoc est charitas, non quasi nos dilexerimus deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos.** Non illum dileximus prius, nam ad hoc nos ille dilexit prius, ut diligamus eum. Gratia quippe hominem prouenit ut diligat deum, qua dilectione operetur bona. Vnde Psalmista: **Deus meus, inquit, misericordia eius proueniet me, et misit filium suum propitiorem pro peccatis nostris.** Et hoc est maximum in nobis diuine pietatis indicium, quia cum necdum ipsi pro peccatis nostris eum petere nossimus, misit ille filium suum ad nos, qui nobis in se credentibus ultro ueniam daret, nosque ad patriam glorie societatem uocaret. In quibusdam codicibus hic uersiculus, ita legitur: **Et misit filium suum litatorem pro peccatis nostris.** Litator autem sacrificator est. Sacrificauit enim filius dei pro peccatis nostris, non hostiam pecudum, sed seipsum offerendo. Vnde beatus Paulus admonens, ait: **Estote imitatores dei sicut filij charissimi, et ambulate in dilectione,**

sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationē & hostiam deo in odorem suauitatis. Cuius sententiæ concinit hoc, quod hic quoque Iohānes exhorrando subiūgit, dicens: **Charissimi, si sic deus dilexit nos, nos debemus inuicē diligere.** Quod autem sequitur, **Deum nemo uidit unquam,** maiore disputatione indiget, cum dominus & hominibus mundo corde deum uide dum promittat, & de sanctis dicat, quod angeli eorum in caelis semper uideant in faciem patris. Hanc autem sententiam & in euangelio suo ponit idem Iohānes, ubi etiam quomodo deus uideri possit, consequenter adiūgit, dicēs: **Unigenitus filius qui est in sinu patris, ipse enarrauit.** Quod beatus pater Ambrosius ita exposuit: **Et ideo deum nemo uidit unquam, quia eā quæ in deo habitat plenitudinem diuinitatis, nemo conspexit, nemo mente aut oculis cōprehendit.** Vidit enim, ad utrumque referendum est. Denique cum additur, **Unigenitus filius qui est in sinu patris, ipse enarrauit,** mentium magis quam oculorum uisio declaratur. **Species enim uidetur, uirtus uero narratur.** illa oculis, hæc mente comprehenditur. Item beatus Augustinus in libro de uidendo deo, de eadem disputans quaestione, proinde in qua narrante unigenito qui est in sinu patris narratione ineffabili, creatura rationalis munda & sancta, impletur dei uisione ineffabili, quam tunc cōsequemur, cum ei æquales facti fuerimus: quoniam sicut uidentur ista uisibilia corporis sensibus, nō ita deum uidit unquam. Quoniam si aliquando eo modo uisus est, non sicut ista natura uideretur, sed uoluntate uisus est specie, quia uoluit apparens, latente natura atque in se incommutabiliter

Iohan. 1.

permanēte . **E**o autem modo quo uidetur sicuti est, nunc fortasse uiderur à quibusdam angelis suis sanctis. **A** nobis autem tunc ita uidebitur, cum eis facti fuerimus æquales, & post aliquanto exponens sententiam sancti **Ambrosii**: **D**eum nemo uidit unquā, uel in hac uita sicut ipse est, uel etiam in angelorum uita, sicut uisibilia ista, quæ corporali uisione cernuntur, quia unigenitus filius qui est in sinu patris, ipse enarrauit. **Q**uia non ad oculorum corporalium, sed ad mentium uisionem dictū est pertinere quod narrauit. **I**tem post multa: **A**d eam uero uisionem qua uidebimus deum sicuti est, mundanda corda cōmouit. **Q**uia enim corporalia consuetudine loquendi uisibilia nominātur, propterea deus inuisibilis dicitur ne corpus esse credatur. **N**eq̄ enim corda mūda suæ substantiæ contemplatione fraudabit, cum hæc magna & summa merces deum colentibus & diligentibus promittatur, dicente ipso domino, quando corporalibus oculis uisibiliter apparebit, & inuisibilem se contuendum mundis cordibus promittebat: **Q**ui diligit me, diligitur à patre meo, & ego diligam eū, & manifestabo ei meipsum. **H**æc quippe natura eius æqualiter cū patre inuisibilis, sicut æqualiter incorruptibilis est, quia continuatim **A**postolus posuit, dicens: **R**egi autē seculorū inuisibili, incorruptibili, diuinam substantiā qua potuit hominibus prædicatione cōmendās. **D**eus ergo inuisibilis, neq̄ oculo, sed mente quærendus, est. **S**ed quæadmodum si solem istum uidere uelimus, oculos corporis purgaremus, unde lux uideri potest: uolētes uidere deum, oculum cordis, quo deus uideri potest, purgemus. **B**eati cū mūdo corde, quoniam ipsi deum uidebūt. **V**erum quia

hæc uisio in futuro speratur, quid agendū est nobis, dū adhuc cōstituti in corpore, peregrinamur à dño? Quo solatio utendum, ubi diuina uisione necdum licet perfrui? Si diligamus inuicē, deus in nobis manet. Sed nemo putet hanc dilectionem, in qua deus manet, abiecta & defidiosa quadam mansuetudine, imò non mansuetudine, sed remissione & negligentia reseruari. Non ista est charitas, sed languor. Ferueat charitas ad corrigendum, ad emendandum. Sed si sunt boni mores, delectentur: sunt mali, emendentur corriganturq̄. Si ergo diligamus inuicē sincera & disciplinabili charitate, deus in nobis manet. Operibus quidē ipsius charitatis manifestatur, quāuis nondum uisibiliter apprens. et charitas eius in nobis perfecta est. Quærendum autem, quomodo dicat perfectionem diuinæ charitatis in mutua dilectione consistere, cum dominus in euangelio pronūciat, non esse magnum, si diligamus eos, qui nos diligunt, nisi ad inimicos etiā (de quibus hic penitus tacere uidetur) eadē dilectio pertingat, nisi forte ipsos quoque inimicos fraterni amoris intuitu diligere iubemur, uidelicet ut nō semper inimici remaneant, sed respiscant à diaboli laqueis, nobisq̄ germano fœdere sociētur. Si diligamus, inquit, inuicem, deus in nobis manet, et charitas eius perfecta est. Incipe diligere, perficiens cœpisti diligere? cœpit in te deus habitare, ut perfectius habitando faciat te perfectum. In hoc cognoscemus quod in eo manemus, et ipse in nobis, qm̄ de spiritu suo dedit nobis. Hoc ipsum qd̄ de spiritu suo dedit tibi, unde cognoscis? Interroga uiscera tua, si plena sunt charitate, habes spiritum

dei, Paulo teste, qui ait: Quia charitas dei diffusa est **Roma. 8**
 in cordibus nostris per spiritum sanctum, qui datus
 est nobis. Et nos vidimus et testificamur,
quoniam pater misit filium suum saluatorem
mundi. Nemo de salute desperet, quia eius magni sunt
 morbi scelerum qui deprimunt, omnipotens deus est
 medicus qui saluat, tantum meminerit quisque, quod
 idem filius dei, qui uenit mitis ut saluaret, uenturus
 est ut districtus iudicet. Quicumque confessus fue-
rit quoniam Iesus est filius dei, deus in eo
manet, et ipse in deo. Perfectam cordis confessionem
 dicit, quod nec malevolentium hereticorum possit
 fraude corrumpi, nec persequentium paganorum tor-
 mentis conuulsari, nec carnalium fratrum exem-
 plis, nec propriae fragilitatis segnitia titubare. Sunt
 etenim qui etiam uerbis negant esse Iesum filium dei,
 quales multi fuisse produntur eo ipso tempore, quo
 haec scribebat Iohannes. Sunt item qui consentuntur
 uerbis, factis autem negant. Vnde beatus qui nunc ait, [qui-
 cumque confessus fuerit quoniam Iesus est filius dei, deus in
 eo manet, & ipse in deo,] ipse paulo superius dixit:
 Si diligamus inuicem, deus in nobis manet, in sinu
 suo, quia quisquis dilectionem in fratres habet,
 ille Iesum dei esse filium testatur. Et nos cognoui-
mus et credimus charitati, quam habet de-
us in nobis. Cognouimus quia Iesus est filius dei,
 & quia pater misit eum saluatorem mundi, & credi-
 mus charitati, quam habet deus in nobis, quia uide-
 licet cum haberet unicum, noluit esse unum, sed ut fra-
 tres haberet, adoptauit illi qui cum illo possiderent
 uitam aeternam. Deus charitas est. In hoc super-
 ius dixerat, ecce iterum dicit. **Amplius tibi non po-**

tuit commendari charitas, quàm ut diceretur deus. Forte munus dei contempturus eras, nūquid & deū cōtemnis: 7 qui manet in charitate, in deo manet, 7 deus in eo. Vicissim in se habitant, qui continet & qui continetur. Habitas in deo, sed ut continearis: habitat in te deus, sed ut cōtineat te ne cadas,

1 Corin. 13 quia (sicut Apostolus de ipsa charitate dicit) charitas nunquam cadit. Quomodo cadit quem cōtinet deus? In hoc perfecta est charitas nobiscum, ut fiduciam habeamus in die iudicij. Quisquis fiduciam habet in die iudicij, perfecta est in illo charitas. Quid est habere fiduciam in die iudicij: nō timere ne veniat dies iudicij. Cum enim primo ad penitendum se de malis actibus conuerterit, incipit timere diē iudicij, ne uidelicet apparente iusto iudice, ipse

Regi. 21 damnetur. Processu uero bonæ cōuersatiōis animatus, discit non timere, quod timebat, sed potius optare, ut ueniat ille desideratus cunctis gentibus, sperās se cū sanctis merito bonæ actionis esse coronandū. Vnde autē fiduciam in diē iudicij habere possumus, plenius subdendo manifestat, quia sicut ille est, et nos sumus in hoc mūdo. Nunquid uero potest esse homo sicut deus? sed & meminisse oportet, qđ & supra dictum est, quia non semper ad æqualitatē dicitur, sicut, sed dicit ad quandā similitudinē. Quomodo enim dicis, sicut aures habeo, ita habet & imago? Nunquid omnino sic? Sed tamen dicis, sicut. Si em̄ facti sumus ad imaginem dei, quare nō sicut deus sumus? Non ad æqualitatem, sed pro modulo nostro. Inde ergo nobis dat fiduciam in die iudicij, quia sicut ille est, 7 nos sumus in hoc mundo. Imitando uidelicet perfectionem dilectiōis in mundo,

cuius ille exemplum nobis quotidie præbet de celo. De qua saluator in euangelio: Diligite, inquit, inimicos uestros, & orate pro persequentibus uos, ut sitis filij patris uestri qui in cælis est, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & in iustos. Timor non est in charitate. In tali uidelicet charitate, quæ ad imitationem diuinæ bonitatis, etiam inimicis benefacere, & hos diligere nouit. Sed perfecta charitas foras mittit timorem. Illum scilicet timorem, de quo dicitur: Initium sapientiæ timor domini. Quo timer quisq; incipiens opera iustitiæ, ne ueniat iustitiæ districtus iudex, & se minus castigatum inueniens damnet. illa charitas pellit foras timorem, quæ pro merito iustitiæ fiduciam habet in die iudicij. Sed & presentium aduersitatum timorem perfecta charitas eicit ex animo, quam habere quærebat, qui dño supplicans, ait: A timore inimici eripe animam meã. quam habebat qui dixit, Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio? an angustia? an persecutio? an fames? an nuditas? an periculũ? an gladius? &c. quoniã timor pœnam habet. Torquet cor conscientia peccatorum, nondum facta est cogitatio. Ideo in Psalmo de ipsa pfectione iustitiæ: Cõuertisti, inquit, plãctum meum in gaudium mihi, conscidisti saccum meũ & præcinxisti me læticia: ut canet tibi gloria mea, & non compungar. Id est, non sit quod stimulet consciẽtiam meã. Stimulat timor, sed noli timere. intrat charitas quæ sanat, quem uulnerat timor. Qui autem timet, nõ est perfectus in charitate. Quia nimirum timor pœnam habet, quamuis sicut sectionẽ medici salus optata, ita timorem charitas desiderata subsequitur. Nec putari de-

bet his beati Iohannis sermonibus esse contrarium, quod Psalmista dicit: **Timor dñi sanctus pmanet in seculum seculi.** Duo namq sunt timores. **Vnus,** quo timeant homines deum ne mittatur in gehennam. **Ipsè** est timor ille qui introducit charitatem, sed sic uenit ut exeat. **Si enim** adhuc propter pœnas times deum, nondum amas quẽ sic times: non bona desideras, sed mala cauēs. **Sed ex eo** quod mala cauēs corrigis te, incipis & bona desiderare. **Cum bona** desiderare coeperis, erit in te timor sanctus, ille scilicet, ne ipsa bona amittas, ne mittaris in gehennam, sed & ne ipsa te deserat presentia domini, quem amplecteris, quo æternum frui desideras. **Nos ergo diligamus deũ,** quoniam ipse prior dilexit nos. **Nam** unde diligeremus, nisi ille prior dilexisset nos? **Hinc em̄ ipse** in euãgelio dicit: **Nõ uos me elegistis, sed ego elegi uos.** **Ita autem** perfecti erimus in charitate, si quemadmodum nullius alteri, nisi salutis nre gr̄a, prior dilexit nos ille, nimirum nos quoque ita eum nullius rei, nisi tantũ amoris dilexerimus obtentu. **Verum** quia sunt qui uerbotenus deum diligunt, cõsulte subiungitur: **Si quis dixerit, qm̄ diligo deum, et fratrem suũ oderit, mēdax est.** **Vnde** probamus quia mendax est: audi: **Qui enim non diligit fratrem suũ quem uidet, deum quem non uidet, quomodo potest diligere?** **Quid ergo?** **Qui diligit fratrem suum,** & non diligit deum, necesse est ut diligat deũ & diligat ipsam dilectionem. **Deus enim dilectio est.** **Et ne quis dicere auderet,** **Et quid obstat diligere deum,** etiam si non diligo fratrem, recte subdidit: **Et hoc mandatum habemus a deo, ut qui diligit deum, diligat & fratrem suum.** **Quomodo enim diligis eum,**

POST PENTECOSTEN 251

cuius odisti mandatum? Quis est qui dicat, diligo imperatorem, sed odi leges eius? Non ita est uerus dei amator, sed uide nunquid quia mādāta tua dilexi domine, & ideo confidenter adiungit, in tua misericordia uiuifica me.

**DOMINICA SE-
cunda post Pentecosten**

Lucæ XVI.

In illo tempore dixit Iesus discipulis suis: Homo quidam erat diues, & induebatur purpura & bysso. Et re.

Scriptura sacra diuinitus inspirata, nō solū bonorum actiōes ad imitādum commemorat, sed etiam tormenta reprobōrum narrat: ut quos ad bene uiuendum non prouocant exempla piorum, saltem terreat denūciata supplicia reprobōrum. Quod utrunq; in hac lectiōe ostenditur, quādo nō

solū requies Lazari cōmemoratur, sed etiā pœna superbi dinitis ad memoriā reducitur: ut in uno habeāt pauperes qđ imitētur, in altero autē diuites unde terreātur. Nam cū superius dominus cōtra auaritiæ uirium disputaret, admonendo subiunxit, dicens: **Fa-** Lucæ 16
cite uobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum